

Forsvarsudvalget
Christiansborg

Orientering om fornyet gennemgang af forpagtningsaftaler med afgræsning og høslæt (PFAS) og Fødevarestyrelsens vurdering af gennemførte PFAS-screeninger

PFAS-forurening er som bekendt et alvorligt samfundsproblem, og jeg har tidligere besvaret udvalgsspørgsmål relateret til PFAS på Forsvarsministeriets arealer. Jeg har ved breve af 24. april og 4. maj 2023 oplyst Forsvarsudvalget om beslutningen om midlertidigt at opsig alle Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses forpagtningsaftaler med afgræsning og høslæt. Beslutningen blev truffet som følge af Fødevarestyrelsens præcisering af, at ansvaret som foderproducent ligger ved bortforpagteren. Præciseringen betyder, at Ejendomsstyrelsen de facto er ansvarlig for at sikre, at græs og høslæt kan anvendes til dyrefoder, når de bortforpagter arealer til disse formål.

Den 19. maj 2023 tilbød Ejendomsstyrelsen forpagterne af de midlertidigt opsagte forpagtningsaftaler at genindtræde i aftalerne med underskrivelse af en allonge med nye særlige vilkår for forpagtningen. For forpagtere med græssende kvæg og får gælder således, at dyrenes kød og mælk ikke må omsættes til fødevarer, før der er gennemført en PFAS-screening af arealerne, der kan påvise om omfanget af PFAS udgør en risiko for fødevarerens sikkerhed. På samme vis må arealer, der anvendes til høslæt, ikke omsættes til foder, før der er gennemført en lignende PFAS-screening.

Antal berørte forpagtningsaftaler

Forsvarsministeriet har med afsæt i oplysninger fra Ejendomsstyrelsen tidligere oplyst, at i alt 19 forpagtningsaftaler blev opsagt. Ejendomsstyrelsen har efterfølgende oplyst, at en forpagter havde to forpagtningsaftaler, hvorfor der blev opsagt 20 forpagtningsaftaler.

Ejendomsstyrelsen har efterfølgende foretaget en yderligere gennemgang og har i den forbindelse identificeret to forpagtningsaftaler, der burde have været omfattet af beslutningen fra april 2023. Det drejer sig om to aftaler, hvoraf den ene aftale vedrører produktion af korn og den anden aftale afgræsning af heste. Ejendomsstyrelsen har orienteret de pågældende forpagtere om, at arealerne vil blive undersøgt for PFAS ud fra et forsigtighedsprincip.

Ifølge Ejendomsstyrelsen var de to aftaler ikke oprettet i Ejendomsstyrelsens kontraktstyringssystem, da jeg den 23. april 2023 traf beslutning om midlertidigt at opsig alle forpagtningsaftalerne. De blev derfor ikke omfattet af beslutningen.

Dato: 29. december 2023

Enhed: TFMC
Sagsnr.: 2023/010207
Dok.nr.: 676784
Bilag: Ingen

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 9
1060 København K

Tlf.: +45 7281 0000
Fax: +45 7281 0300
E-mail: fmn@fmn.dk
www.fmn.dk

EAN: 5798000201200
CVR: 25 77 56 35

Endelig har Ejendomsstyrelsen oplyst, at styrelsen i juni/juli 2023 besluttede at forny fire yderligere forpagtningsaftaler på samme vilkår, som følger af de allonger, som Ejendomsstyrelsen udsendte den 19. maj 2023.

Jeg vil gerne beklage, at Ejendomsstyrelsen har givet ufuldstændige oplysninger om antallet af forpagtningsaftaler, som er blevet viderebragt til Forsvarsudvalget. Dette er ikke tilfredsstillende, hvilket er meddelt Ejendomsstyrelsen.

PFAS-screening af arealer med forpagtningsaftaler

I forlængelse af min beslutning fra april 2023 om midlertidigt at opsig de identificerede forpagtningsaftaler igangsatte Ejendomsstyrelsen PFAS-screeninger af arealerne. Ejendomsstyrelsen har efterfølgende også gennemført PFAS-screeninger af de arealer, der knytter sig til de aftaler, som blev fornyet i juni/juli 2023.

Arealer knyttet til de to aftaler, der ikke var oprettet i Ejendomsstyrelsens kontraktstyringsystem, er fortsat under afklaring i dialog med Fødevarestyrelsen og vil blive screenet for PFAS.

I forhold til de øvrige 24 forpagtningsaftaler har Ejendomsstyrelsen screenet de tilhørende arealer for PFAS. Resultatet heraf fremgår af tabellen nedenfor.

Terræn	PFAS påvist	Bemærkninger
Operationsområde Aflandshage/Sandagergaard	Red	PFAS påvist i græs - indhold over indikatorværdier, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Borris skydeterræn	Yellow	PFAS påvist i græs - indhold under indikatorværdier, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Bredetved skydebaner og skydeterræn	Green	PFAS ikke påvist i græs eller vand
Depot Jerup	Yellow	PFAS ikke påvist i græs, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Finderup øvelsesplads	Yellow	PFAS ikke påvist i græs, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Flyvestation Aalborg	Green	PFAS ikke påvist i græs eller vand
Flyvestation Aalborg	Yellow	PFAS påvist i græs - indhold under indikatorværdier
Flyvestation Aalborg	Red	PFAS påvist i græs - indhold over indikatorværdier
Radioanlæg Rishøj	Yellow	PFAS ikke påvist i græs, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Hevring skydeterræn	Yellow	PFAS ikke påvist i græs, PFAS påvist i 2 af 2 vandprøver - indhold under indikatorværdier
Jægersprislejren	Green	PFAS ikke påvist i græs
Jægerspris skydeterræn	Yellow	PFAS ikke påvist i græs, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Næstved øvelsesplads	Yellow	PFAS ikke påvist i græs, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier

Oksbøl skydeterræn		PFAS påvist i græs - indhold over indikatorværdier
Skive Øvelsesplads		PFAS ikke påvist i græs, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Flyvestation Skrydstrup (høslæt til biogasproduktion)		PFAS påvist i græs - indhold over indikatorværdier
Søgård Øvelsesplads		PFAS påvist i græs - indhold under indikatorværdier
Bjergskov + Ålbæk		PFAS påvist i græs - indhold over indikatorværdier, PFAS ikke påvist i vand
Tankområde Durup		PFAS påvist i græs - indhold over indikatorværdier
Sjællands Odde		PFAS påvist i græs - indhold over indikatorværdier, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Skive Øvelsesplads		PFAS ikke påvist i græs, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Oksbøl Skyde- og Øvelses-terræn		PFAS påvist i græs - indhold over indikatorværdier, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Oksbøl (Ho Bugt)		PFAS påvist i græs - indhold over indikatorværdier, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier
Klattrup Mose/Hostrup Sø		PFAS påvist i græs - indhold over indikatorværdier, PFAS påvist i vand - indhold under indikatorværdier

Opsummerende viser tabellen, at der ikke er påvist PFAS-forurening på arealerne knyttet til tre af forpagtningsaftalerne. Disse forpagtningsaftaler er i tabellen farvet grønne. På de resterende arealer er der påvist PFAS-forurening enten over eller under indikatorværdierne. Ejendomsstyrelsen har dog oplyst, at den ene af forpagtningsaftalerne alene vedrører høslæt til biogasproduktion.

Ejendomsstyrelsen har på baggrund heraf bedt Fødevarestyrelsens forholde sig til screeningsrapporterne for de resterende 20 forpagtningsaftaler.

På arealerne knyttet til 11 af disse 20 forpagtningsaftaler er der ikke målt overskridelser af Fødevarestyrelsens indikationsværdier for PFAS i græs. Disse forpagtningsaftaler er i tabellen farvet gule.

På arealerne knyttet til de resterende ni forpagtningsaftaler er der målt overskridelser af Fødevarestyrelsens indikationsværdier for PFAS i græs i én eller flere delprøver. Disse forpagtningsaftaler er i tabellen farvet røde.

Der er ikke målt overskridelser af Fødevarestyrelsens PFAS indikatorværdier i vandprøver fra arealerne knyttet til de 20 forpagtningsaftaler.

På arealerne tilknyttet de ni forpagtningsaftaler, hvor der er målt overskridelser af indikatorværdierne for PFAS i græs, anvendes seks af arealerne pt. til afgræsning med kvæg, mens arealer tilknyttet tre forpagtningsaftaler alene anvendes til høslæt.

Fødevarestyrelsen har aftalt med forpagterne af de arealer, der anvendes til afgræsning med kvæg, at det græssende kvæg sættes under offentligt tilsyn, og at der udtages blodprøver fra dyrene med henblik på at vurdere, om PFAS-indholdet giver anledning til bekymring i forhold til fødevareresikkerheden. På baggrund af disse analyseresultater vil Fødevarestyrelsen vurdere, om arealerne fortsat kan afgræsses af fødevarerproducerende dyr, eller om arealerne anses for at være forurenede med PFAS i en sådan grad, at det kan påvirke fødevareresikkerheden.

I forhold til arealer tilknyttet de sidste tre forpagtningsaftaler, der alene anvendes til høslæt, og hvor indikatorværdierne er overskredet, oplyser Fødevarestyrelsen, at Ejendomsstyrelsen skal sikre, at høslættet bliver blandet med tilstrækkelige mængder ikke-forurenede græs/foder, således at foderet samlet set ikke overstiger indikatorværdierne for PFAS i græs.

Endelig har Fødevarestyrelsen vurderet, at der på arealerne tilknyttet de resterende 11 forpagtningsaftaler, der anvendes til afgræsning og høslæt, men hvor der ikke er påvist PFAS-forurening i niveauer over Fødevarestyrelsens indikatorværdier, fortsat kan anvendes til afgræsning eller høslæt uden bekymring for fødevareresikkerheden.

Som jeg nævnte indledningsvist er PFAS et alvorligt samfundsproblem. Det faktum, at seks besætninger nu er sat under offentligt tilsyn, og at høslæt fra arealer knyttet til tre forpagtningsaftaler kontrolleres, understreger med al tydelighed, at beslutningen om midlertidigt at opsige forpagtningsaftalerne ud fra et forsigtighedsprincip var rigtig.

Jeg kan afslutningsvist oplyse, at Ejendomsstyrelsen på baggrund af vurderingerne fra Fødevarestyrelsen har besluttet, at styrelsen som udgangspunkt indstiller den hidtidige bortforpagtningspraksis for de arealer, hvorpå der er konstateret PFAS i niveauer over Fødevarestyrelsens indikatorværdier.

Med venlig hilsen

Troels Lund Poulsen